

ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ
TENDERS REVIEW AUTHORITY

Λεωφ. Γρίβα Διγενή 81-83, 2ο όροφο, Τ.Θ. 24820, 1304 Λευκωσία
Τηλ: 22445100, Φαξ: 22445107, Email: tra@aap.gov.cy, Web: www.tra.gov.cy

Προσφυγή Αρ. 44/2016

Μεταξύ:

ES-KO CYPRUS LTD

Αιτητών

v.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Αναθέτουσας Αρχής

**Αναθεωρητική Αρχή
Προσφορών**

Έφη Παπαδοπούλου, Πρόεδρος
Λοΐζος Κάππας, Μέλος
Γιώργος Αναστασίου, Μέλος
Βασίλης Πάλμας, Μέλος

Αιτητές:

ES-KO CYPRUS LTD

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Άντρια Θ. Παύλου, Δικηγόρο για Παύλου & Παύλου
2. Νίκη Β. Παπαγιάννη, Δικηγόρο για Παύλου & Παύλου
3. Μανώλη Μανώλη, Εκπρόσωπο αιτούσας εταιρείας

Αναθέτουσα Αρχή:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Αντιπροσωπεύθηκε από τους:

1. Άννα Κ. Χρίστου, Δικηγόρο για Ιωαννίδης Δημητρίου ΔΕΠΕ
2. Άννα Π. Χρίστου, Δικηγόρο για Ιωαννίδης Δημητρίου ΔΕΠΕ
3. Άθω Χρυσάφη, Συντονιστή Επιτροπής Αξιολόγησης
4. Άδωνη Μακρίδη, Υπεύθυνο Τομέα Συμβάσεων

Ημερομηνία έκδοσης Απόφασης: 16 Ιανουαρίου, 2017

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Με την παρούσα προσφυγή οι Αιτητές αμφισβητούν τη νομιμότητα της απόφασης αποκλεισμού της προσφοράς τους από το στάδιο B, Contract Award Stage, του Διαγωνισμού YAD 015/16 «*Assignment of a single operator for catering and retail services at both the old and main campuses for the university of Cyprus*». Η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, «η Αναθέτουσα Αρχή».

Η νομιμότητα της διαδικασίας του διαγωνισμού ο οποίος ήταν ανοικτός, μέχρι την απόφαση του Συμβουλίου Προσφορών το οποίο υιοθέτησε την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης για αποκλεισμό της προσφοράς των Αιτητών δεν αμφισβητείται. Ως εκ τούτου θα αναφερθούμε στα γεγονότα που αφορούν το υπό αμφισβήτηση στάδιο.

Μετά την υποβολή των προσφορών στις 14.6.2016 και στα πλαίσια της αξιολόγησης τους η Επιτροπή Αξιολόγησης με επιστολή της προς τους Αιτητές ημερ. 1.7.2016 ζήτησε από τους Αιτητές και άλλους οικονομικούς φορείς διάφορα έγγραφα. Οι Αιτητές ανταποκρίθηκαν με επιστολή τους ημερ. 7.7.2016. Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των προσφορών η Επιτροπή Αξιολόγησης συνέταξε έκθεση ημερ. 18.7.2016 στην οποία σε σχέση με τους Αιτητές ανέφερε τα εξής:

«ES-KO-CY

Ζητήθηκε από τον προσφέροντα να υποβάλει:

- i. Για κάθε ένα από τους φορείς **ES-KO (UK) Ltd και ES-KO International** Δήλωση Πιστοποίησης Προσωπικής Κατάστασης και Δήλωση άλλου Φορέα από την οποία να προκύπτει η δέσμευση των εν λόγω φορέων ότι, σε περίπτωση ανάθεσης της σύμβασης στον προσφέροντα, θα παρέχουν στήριξη σε αυτόν και ότι οι εν λόγω φορείς θα διαθέσουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που θα απαιτηθούν για την επιτυχή υλοποίηση του έργου.
- ii. Πιστοποιητικό σύστασης της εταιρείας του.
- iii. Έγγραφο σχετικά με πιστοποίηση του προσφέροντα στο σύστημα HACCP ή άλλη ισοδύναμη πιστοποίηση.
- iv. Κατάλογο τουλάχιστον 50 ατόμων που εργοδοτούνται σε μόνιμη σχέση εργοδότησης από τον προσφέροντα ή οποιοδήποτε οικονομικό φορέα που παρέχει σχετική στήριξη σε αυτόν.

Ο προσφέρων ανταποκρίθηκε εντός της τεθείσας προθεσμίας αλλά το έγγραφο που υπέβαλε σχετικά με την πιστοποίηση του προσφέροντα στο σύστημα HACCP ή άλλη ισοδύναμη πιστοποίηση αναφέρει ότι «*We declare that ES-KO INTERNATIONAL INC. – CATERING DIVISION, with European headquarter sited in 1 Rue des Genets Le «Millefori» Montecarlo, Monaco MC 98000, and operational offices in United Kingdom (ES-KO (UK) Ltd and in Cyprus (ES-KO Cyprus Ltd), has commenced the certification for ISO 22000:2005 certification by DNV GL BUSINESS ASSURANCE ITALIA S.r.l. for ....*

The Head Office Food Procurement process is certified ISO 22000:2005 (certificate number 107127-2011-AFSMS-ITA-RvA).»

Από τα πιο πάνω συνάγεται ότι το εν λόγω πιστοποιητικό καλύπτει μόνο τον φορέα **ES-KO INTERNATIONAL INC. -CATERING DIVISION** και όχι τον προσφέροντα **ES-KO (Cyprus) Ltd**, ο οποίος δεν έχει προσκομίσει οποιοδήποτε πιστοποιητικό με βάση το οποίο να πιστοποιείται συμμόρφωση του προσφέροντα στο σύστημα HACCP ή άλλη ισοδύναμη πιστοποίηση. Λαμβανομένων υπόψη των προνοιών της παραγράφου 6.2.3(6) των εγγράφων του διαγωνισμού η εν λόγω απόκλιση κρίνεται σημαντική και η Επιτροπή Αξιολόγησης κρίνει ότι αποτελεί λόγο απόρριψης της προσφοράς.

[...]

2.6 Εισήγηση Αρμοδίου Οργάνου Αξιολόγησης

Η Επιτροπή Αξιολόγησης λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω εισηγείται τα ακόλουθα:

<i>Αποτελέσματα Αξιολόγησης Σταδίου Ποιοτικής Επιλογής Προσφορών</i>				
<i>A/Π</i>	<i>ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑ</i>	<i>Συνεχίζει στο επόμενο στάδιο</i>		<i>Λόγοι Απόρριψης</i>
		<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	
3.	<i>ES-KO Cyprus Ltd</i>		√	<i>Δεν πληροί τον όρο 6.2.3(6). Ο προσφέρων ES-KO (Cyprus) Ltd δεν διαθέτει πιστοποιητικό με βάση το οποίο να πιστοποιείται συμμόρφωση του προσφέροντα στο σύστημα HACCP ή άλλη ισοδύναμη πιστοποίηση</i>

Στη συνέχεια το Συμβούλιο Προσφορών σε συνεδρία του στις 26.7.2016 αποφάσισε να υιοθετήσει την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης για αποκλεισμό της προσφοράς των Αιτητών εξ' ού και η παρούσα Προσφυγή.

Οι Αιτητές χωρίς να αμφισβητούν το ουσιώδες του όρου 6.3.2.6 του Μέρους Α των εγγράφων του διαγωνισμού υποστηρίζουν ότι η Αναθέτουσα Αρχή λανθασμένα έκρινε ότι η προσφορά τους δεν πληρούσε τον εν λόγω όρο δηλαδή ότι δεν κατέχουν την διαπίστευση HACCP ή άλλη ισότιμη διαπίστευση από οργανισμό με έδρα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο αποκλεισμός της προσφοράς τους υποστηρίζουν οφείλεται στο γεγονός ότι η Αναθέτουσα Αρχή δεν κατανόησε την σχέση τους με την εταιρεία ES-KO International Inc. Οι ίδιοι εξηγούν δραστηριοποιούνται στην Κύπρο ως να είναι η ίδια εταιρεία με την ES-KO International Inc. κατέχοντας τα ίδια πιστοποιητικά, διαπιστεύσεις και όρους εργασίας και λειτουργίας. Επιπλέον είναι

πολιτική του Ομίλου όπως όλες οι δραστηριότητες που απαιτούν αναγνωρισμένα συστήματα ασφάλειας, διεύθυνσης υγιεινής, είναι διαπιστευμένα ανάλογα για όλες τις εταιρείες που εδράζονται σε άλλες χώρες (ES-KO CYPRUS και ES-KO (UK) LTD).

Ο Όμιλος ES-KO, συνεχίζουν, είναι διαπιστευμένος με ISO 22000:2005, ISO 9001:2008, ISO 14001:2004 και OSHAS18001 έτσι ώστε διαθέτει όχι μόνο τα πιστοποιητικά και τις διαπιστεύσεις που απαιτεί ο Διαγωνισμός αλλά κατέχει και ανώτερα πιστοποιητικά. Συγκεκριμένα το πιστοποιητικό ISO 22000:2005 όχι μόνο ενσωματώνει το HACCP αλλά είναι και ανώτερο του.

Επιπρόσθετα οι Αιτητές αναφέρουν ότι με βάση τον όρο 6.2.3.7 του Μέρους Α οι οικονομικοί φορείς έχουν την ευχέρεια να στηρίζονται σε τρίτους φορείς για την εκπλήρωση του αντικειμένου του Διαγωνισμού. Οι ίδιοι ως τρίτο φορέα έχουν δηλώσει την ES-KO (UK) Ltd και την ES-KO International Inc. Συνεπώς, συνεχίζουν, στη βάση των όρων 6.2.3.6 και 6.2.3.7 η προσφορά τους συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του Διαγωνισμού, και κακώς αποκλείστηκε από το επόμενο στάδιο της αξιολόγησης.

Το γεγονός προσθέτουν ότι οι όροι του διαγωνισμού δίνουν την ευχέρεια οι προσφέροντες να στηρίζονται σε τρίτους φορείς προς εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους δικαιολογεί τη θέση τους ότι η προσφορά τους εσφαλμένα αποκλείστηκε εφόσον αυτοί τελούν υπό την αιγίδα του ομίλου ES-KO International Inc. Τα ζητούμενα πιστοποιητικά εφόσον κατέχονται από τον τρίτο φορέα σημαίνει ότι

κατέχονται και από τους Αιτητές οι οποίοι ναι μεν είναι εταιρεία με έδρα την Κύπρο, λειτουργεί όμως ως παράρτημα της ES-KO International Inc.

Καταληκτικά οι Αιτητές θέτουν θέμα έλλειψης δέουσας έρευνας και έλλειψης αιτιολογίας. Εάν η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίξουν ερευνούσε και λάμβανε υπόψη τις βεβαιώσεις και τα πιστοποιητικά που στάλθηκαν από τους Αιτητές σε απάντηση της Αναθέτουσας Αρχής θα διαπίστωνε ότι αυτοί κατέχουν τη διαπίστευση HACCP.

Εκ διαμέτρου αντίθετη είναι η θέση της Αναθέτουσας Αρχής η οποία κατ' επίκληση του όρου 6.3.2.6 ο οποίος ως σχετιζόμενος με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα των προσφοροδοτών να εκτελέσουν το έργο είναι ουσιώδης, γεγονός που και οι Αιτητές δέχονται. Υποστηρίζει ότι οι ίδιοι οι Αιτητές και όχι άλλη εταιρεία ή όμιλος στον οποίο αυτοί μετέχουν θα πρέπει να είναι πιστοποιημένοι με το σύστημα HACCP ή να κατέχουν ίδιο ή ισοδύναμο πιστοποιητικό από οργανισμό που έχει έδρα κράτος μέλος της ΕΕ.

Ο όρος υποδεικνύουν με επιτακτικό τρόπο απαιτεί (must) όπως ο προσφοροδότης είναι πιστοποιημένος σύμφωνα με το σύστημα HACCP ή να κατέχει ίδιο ή ισότιμο πιστοποιητικό εκδιδόμενο από Οργανισμό που έχει έδρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εφόσον οι Αιτητές δεν είναι πιστοποιημένοι σύμφωνα με το HACCP και ούτε κατέχουν οποιοδήποτε ισότιμο πιστοποιητικό από Οργανισμό που έχει έδρα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η προσφορά τους δεν μπορούσε παρά να αποκλεισθεί.

Η βεβαίωση από την DVN BUSINESS ASSURANCE την οποία οι Αιτητές απέστειλαν μετά από ερώτηση της Αναθέτουσας Αρχής δεν ικανοποιεί. Σ' αυτή δηλώνεται ότι η ES-KO International Inc.-Catering Division βρίσκεται στη διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικού ISO 22000:2005. Η βεβαίωση δεν αφορά τους Αιτητές αλλά ούτε και με αυτήν βεβαιώνεται κατοχή πιστοποίησης HACCP ή ισοδύναμης άλλης πιστοποίησης.

Ως προς τους ισχυρισμούς των Αιτητών για τη σχέση των εταιρειών ES-KO Cyprus Ltd, ES-KO (UK) Ltd και ES-KO International Inc. αναφέρει ότι η ES-KO Cyprus Ltd δεν μπορεί να θεωρηθεί παράρτημα οποιασδήποτε άλλης εταιρείας. Σύμφωνα με το σχετικό πιστοποιητικό που η ίδια υπέβαλε είναι εταιρεία εγγεγραμμένη στην Κύπρο από το 2011 με αριθμό εγγραφής HE 282408.

Η Αναθέτουσα Αρχή αναφέρει επίσης ότι η δυνατότητα στήριξης του προσφέροντα στις δυνατότητες άλλων φορέων (όρος 6.2.3.7 του Μέρους Α), σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί την απαίτηση ο προσφέρων να κατέχει πιστοποίηση του συστήματος HACCP ή άλλη ισοδύναμη. Η απαίτηση αυτή συμπεριλήφθηκε στα έγγραφα του Διαγωνισμού, κατά ανάλογο τρόπο με αυτόν που υπάρχει στα πρότυπα έγγραφα διαγωνισμών του Γενικού Λογιστηρίου η απαίτηση για πιστοποίηση σύμφωνα με τη σειρά προτύπων ISO 9000. Δηλαδή όπως και στην περίπτωση του ISO 9000 η ικανοποίηση του συγκεκριμένου κριτηρίου δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με δάνεια εμπειρία αλλά πρέπει να κατέχεται από όλα τα πρόσωπα που αποτελούν την κοινοπραξία που υποβάλει την προσφορά. Η Αναθέτουσα Αρχή δεν αμφισβητεί την

ισοτιμία του ISO 22000:2005 με το πρότυπο HACCP αλλά αμφισβητεί κατά πόσο οι Αιτητές κατά την υποβολή της προσφοράς τους ήταν πιστοποιημένοι με το σύστημα HACCP ή άλλη ισοδύναμη πιστοποίηση.

Τέλος η Αναθέτουσα Αρχή υποστηρίζει ότι η απόφαση της είναι αποτέλεσμα δέουσας έρευνας και είναι πλήρως αιτιολογημένη. Λήφθηκε αφού εξετάστηκαν όσα οι Αιτητές υπέβαλαν σε απάντηση της επιστολής της Αναθέτουσας Αρχής. Σ' ότι αφορά την αιτιολογία αυτή καταγράφεται με σαφήνεια στην επιστολή ημερ. 29.7.2016.

Σε σχέση με την παρούσα προσφυγή σχετικοί είναι οι πιο κάτω όροι:

«6.2.3. Technical and professional ability

To participate in the tender procedure, interested economic operators must meet the following requirements concerning their technical and professional ability:

[...]

- 5. It is understood that if the interested economic operator is a consortium of persons, it is enough for the above requirements to be met cumulatively by the consortium members.*
- 6. Interested economic operators should be certified in accordance with the Hazard Analysis and Critical Control Point Management System (HACCP), or hold some other equivalent certification issued by organizations having their registered office in Member States of the European Union, or other proof of the existence of equivalent Food Safety Management Systems. It is understood that if the interested economic operator is a consortium of persons, the above requirements must be met by all consortium members.*
- 7. Pursuant to the provision of article 63(1) of Law 73(I)/2016, an interested economic operator may rely on the capacities of other entities, regardless of the legal nature of the links it has with them. In such a case, it must be able to prove to the Contracting Authority that it shall have at its disposal the resources necessary».*

Ότι οι προσφέροντες και συνακόλουθα οι Αιτητές θα πρέπει να είναι πιστοποιημένοι σύμφωνα με το σύστημα HACCP ή να κατέχουν ίδιο ή ισότιμο πιστοποιητικό από οργανισμό με έδρα κράτος μέλος της ΕΕ είναι ξεκάθαρο από τον πιο πάνω όρο. Άλλωστε αυτό ούτε οι Αιτητές το αμφισβητούν. Ό,τι αμφισβητούν είναι την ορθότητα της θέσης πως οι ίδιοι δεν το κατέχουν παρά τη βεβαίωση ημερ. 4.7.2016 που απέστειλαν και από την οποία προκύπτει ότι η ES-KO International Inc. στον όμιλο της οποίας ανήκουν κατέχει το ISO 22000:2005, μέρος του οποίου είναι το HACCP.

Η θέση των Αιτητών δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Ο όρος είναι σαφής. Η συγκεκριμένη πιστοποίηση πρέπει να κατέχεται από τον προσφέροντα. Μάλιστα εάν πρόκειται για κοινοπραξία ξεκάθαρα προβλέπεται ότι πρέπει να κατέχεται από το κάθε μέλος χωριστά. Προσφοροδότης στο διαγωνισμό είναι ξεκάθαρο ότι είναι οι Αιτητές και όχι οποιαδήποτε άλλη εταιρεία με την οποία αυτοί καθ' οιονδήποτε τρόπο συνδέονται. Συνεπώς τη σχετική πιστοποίηση θα έπρεπε οι ίδιοι να την κατέχουν. Όσο ελαστικός κι' εάν είναι ο ισχυρισμός τους ότι την κατέχουν αφού την κατέχει η ES-KO (UK) Ltd και η ES-KO International Inc. δεν βρίσκει έρεισμα στη βάση του όρου 6.2.3. Το γεγονός ότι στον ίδιο όρο παρέχεται δυνατότητα ο προσφέρων να στηρίζεται στις ικανότητες άλλου φορέα αυτό δεν καταργεί την απαίτηση για κατοχή της συγκεκριμένης πιστοποίησης από τους Αιτητές. Εάν πρόθεση του συντάξαντος τους όρους του διαγωνισμού ήταν η συγκεκριμένη πιστοποίηση να κατέχεται είτε από τον προσφέροντα είτε από τον τρίτο φορέα η

διατύπωση του όρου θα ήταν διαφορετική. Άλλωστε εάν η κατοχή του συστήματος HACCP από τον άλλο φορέα ήταν αρκετή τότε ποια η έννοια της απαίτησης σε περίπτωση κοινοπραξίας να κατέχεται και από τα δύο μέρη. Από την απαίτηση αυτή και μόνο φαίνεται η ανάγκη κατοχής του από τον ίδιο τον προσφέροντα.

Εν πάση περιπτώσει και ανεξάρτητα από τα πιο πάνω κι' εάν ακόμη γινόταν δεκτός ο ισχυρισμός των Αιτητών ότι εάν η απαιτούμενη πιστοποίηση κατέχεται από τον τρίτο φορέα εδώ την ES-KO (UK) Ltd και ES-KO International Inc. και πάλι η προσφορά των Αιτητών δεν πληροί τον εν λόγω όρο.

Οι Αιτητές μετά από την επιστολή της Αναθέτουσας Αρχής ημερ. 1.7.2016 σε σχέση με την πιστοποίηση τους στο σύστημα HACCP ή άλλη ισοδύναμη πιστοποίηση απέστειλαν την εξής δήλωση από την DNV GL BUSINESS ASSURANCE:

«Subject: Extention Certification ISO 22000:2005 to Category G for ESKO INTERNATIONAL INC. CATERING DIVISION.

We declare that ES-KO INTERNATIONAL INC. – CATERING DIVISION, with European headquarter sited in 1 Rue des Genets Le «Millefiori» Montecarlo, Monaco MC 98000, and operational offices in United Kingdom (ES-KO (UK) Ltd and in Cyprus (ES-KO Cyprus Ltd), has commenced the certification for ISO 22000:2005 certification by DNV GL BUSINESS ASSURANCE ITALIA S.r.l. for «Provision of catering service (foodstuff delivery, meals production, packaging, transport, distribution, dispensing of delivery meals and meals served on self-service) for commercial and retail catering services to: schools, hospitals, private companies and military camp».

The Head Office Food Procurement process is certified ISO 22000:2005 (certificate number 107127-2011-AFSMS-ITA-RvA).

Relevant ISO 22000:2005 implementation and subsequent Audit activities will be carried out according client needs, during mobilisation of contracts and in conformity with applicable regulations».

Έχοντας υπόψη το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου, το παρατεθέν πιο πάνω σχετικό με την προσφορά των Αιτητών απόσπασμα από την Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, το οποίο το Συμβούλιο Προσφορών υιοθέτησε και έλαβε την προσβαλλόμενη απόφαση, ως και τις διαπιστώσεις μας ανωτέρω, διαπιστώνουμε ότι οι ισχυρισμοί για μη δέουσα έρευνα και έλλειψη επαρκούς αιτιολογίας είναι αβάσιμοι και ως τέτοιοι απορρίπτονται.

Ενόψει όλων των πιο πάνω αποφασίζουμε ομόφωνα ότι η παρούσα Προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση της Αναθέτουσας Αρχής επικυρώνεται.

Δεν επιδικάζονται έξοδα.